

Algemene principes en opmerkingen

Benut de sectoren

- Hoe zijn de voorgestelde maatregelen gerelateerd aan de sectoren en hun maatregelen ladders? Deze maatregelen zullen wel impact hebben op de sectoren; en de sectoren kunnen impact hebben op draagvlak en naleving.
- Als organisaties betrokken zijn en zelf met hun leden en werknemers communiceren over het belang van deze maatregelen, kan dat helpen om draagvlak en naleving te bevorderen (en sociale dilemma's te beperken) (1, 5)

Goede risico communicatie is essentieel voor motivatie en draagvlak

- De gepercipieerde dreiging van het virus is momenteel nog erg laag. In die situatie hebben mensen minder draagvlak voor beperkende maatregelen en zal begrip daarvoor en naleving ook beperkt zijn. (2)
- Enkel de epidemiologische omstandigheden bieden niet voldoende onderbouwing voor de maatregelen. Voor veel gedragingen is het belangrijk dat mensen inschatten dat die maatregelen effectief zijn in het inperken van dat risico (in die context en voor die doelgroep). (2, 6)
- Het is belangrijk effectiviteit te bekijken op indicatoren die voor burgers en sectoren belangrijk zijn. Uit eerder onderzoek kwam bijv. hoeveelheid uitgestelde operaties en minder ziekenhuis/IC opnames; maar ook post-covid of ziekteverzuim kunnen belangrijk zijn.(1)
- Meewegen van het draagvlak bij de keuzes voor maatregelen in dit scenario zal waarschijnlijk leiden tot meer acceptatie en naleving (3)

Bredere afweging maken

- Naast effectiviteit en impact op zorg, is voor burgers bij een opleving een bredere afweging van gevolgen belangrijk: voorkomen van leerachterstanden, sluitingen sectoren, mentaal welzijn, etc.(1)
- Transparant opgesteld en goed onderbouwd beleid en communicatie hierover is essentieel, ook voor vertrouwen in het beleid (4)

(1) <https://www.rivm.nl/documenten/handreiking-gedragskader-sectorplannen>

(2) <https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden>

(3) <https://www.rivm.nl/documenten/langetermijnaanpak-van-coronabeleid-voorkeur-van-burgers-en-maatschappelijk-middenveld>

(4) <https://www.rivm.nl/documenten/draagvlak-en-vertrouwen-belang-van-ervaren-rechtvaardigheid>

(5) [Impact van COVID-19 maatregelen op stakeholders in organisaties en netwerken: vijf lessen uit de praktijk | RIVM](#)

(6) [Basisdocument preventiegedrag en welzijn \(rivm.nl\)](#)

Tabel 1. De doelen die respondenten hebben gescoord, gemiddelden van hoog naar laag

Doelen die passen bij een situatie waarin Covid onder controle is		Gem	Doelen die passen bij een situatie waarin het virus oplaat		Gem
	Zorgen dat ziekenhuizen hun operaties niet uit hoeven te stellen	4,7		Zorgen dat het niet te druk wordt op de intensive care ic	3,7
	Zorgen dat mensen met een kwetsbare gezondheid zoveel mogelijk hetzelfde leven kunnen leiden als eerder	3,1		Zorgen dat jongeren en kinderen geen leerachterstanden krijgen	3,2
	Ervoor zorgen dat kinderen en jongeren zoveel mogelijk hetzelfde leven kunnen leiden als voor de coronacrisis	3,0		Zorgen dat winkels, horeca en culturele instellingen open kunnen blijven	3,0
	Iedere persoon houdt recht op zijn / haar of eigen vrijheid	3,0		Zorgen dat mensen geen mentale klachten krijgen zoals eenzaamheid en depressies	3,0
	Zorgen dat we niet teveel belastinggeld moeten besteden aan coronabeleid	2,1		Zorgen dat speciale momenten met familie en vrienden zo veel mogelijk kunnen doorgaan zoals normaal	2,5
	Zorgen dat we nooit meer strenge maatregelen moeten nemen	2,0		Zorgen dat mensen voldoende kunnen blijven sporten en bewegen	2,5
	Maatregelen zoveel mogelijk afstemmen met België en Duitsland	1,8		Zorgen dat we mensen die zich wel en niet hebben laten vaccineren hetzelfde behandelen	2,1

<https://www.rivm.nl/documenten/langetermijnaanpak-van-coronabeleid-voorkeur-van-burgers-en-maatschappelijk-middenveld>

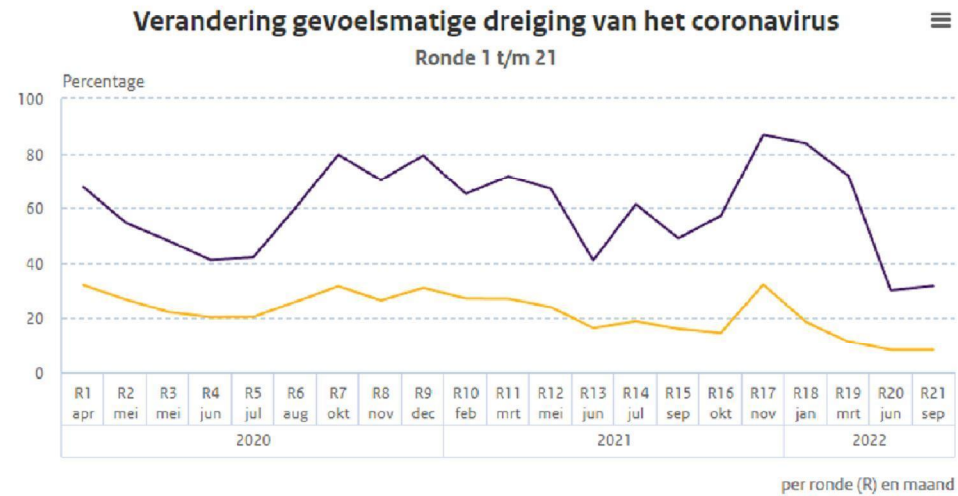
Scenario 2: Opleving in het najaar

Het virus verspreidt zich sneller in het najaar, waarbij vooral kwetsbare mensen en mensen die niet gevaccineerd zijn in het ziekenhuis terechtkomen. In dit scenario neemt de druk op de zorg toe.

	Advies om thuis te werken, tenzij het echt niet anders kan
	Zelftests stimuleren onder meer door gratis beschikbaar stellen
	Direct starten met een booster campagne en starten bij kwetsbaren
	Mondkapjesplicht in het openbaar vervoer, winkels en horeca
	2G beleid voor mensen die met kwetsbaren werken
	Beperking maximaal aantal klanten per vierkante meter niet-essentiële winkels
	Advies hoger onderwijs online en maximum aantal studenten per college
	3G horeca, cultuur en grote evenementen
	2G beleid horeca, cultuur, evenementen en niet-essentiële winkels
	Verplichting aan winkels om tijdslots aan te bieden voor mensen met kwetsbare gezondheid
	Alleen bestellingen ophalen niet-essentiële winkels
	1/3 capaciteit en vaste zitplaatsen horeca en evenementen
	Verbieden van festivals en grote sportwedstrijden
	Zwaarwegend advies om niet meer dan 2 bezoekers per dag thuis te ontvangen.

<https://www.rivm.nl/documenten/langetermijnaanpak-van-coronabeleid-voorkeur-van-burgers-en-maatschappelijk-middenveld>

Dreiging van/zorgen over het virus

— verspreidt snel en voelt dichtbij

— maak ik mij zorgen over

<https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/verklaringen-gedrag>

Specifieke gegevens maatregelen

- **1.5 meter: onduidelijke uitvraag**
 - Draagvlak was dalende voordat de 1.5 werd opgeheven (en dus de draagvlak metingen) en is naar verwachting nog lager wegens lage dreiging en grote impact op functioneren. (1)
 - Als dit binnen ruimtes betreft, kunnen er veel minder mensen op die locatie komen: dat betekent dus indirect beperkingen qua bezoekersaantallen. Hier is voor de meeste settings echter (zeer) laag draagvlak voor (7)
 - Op veel binnen locaties is het wegens drukte zeer lastig afstand te houden.(1) Zonder interventies om drukte te beperken is naleving 1.5 dus zeer lastig (2,3)

- **Quarantaine:**
 - Draagvlak is naar verwachting laag agv lage dreiging en perceptie ernst COVID-19. Veel mensen ervoeren de 5-dagen quarantaine regel als onduidelijk. Ook hier is de perceptie van effectiviteit belangrijk. (1)
 - Sectoren moeten mensen missen in tijden van personeelsschaarste, wat het draagvlak kan ondermijnen. Het onderbouwen van de effectiviteit en de voordelen voor sectoren is daarom belangrijk. (8)
 - Voor ZZP/mensen die zonder inkomen komen te zitten tijdens quarantaine/isolatie, zou financiële compensatie bij kunnen dragen aan naleving en welzijn (linkt met sociaal economische ongelijkheid). (2, 9)
 - Quarantaine kan een (tijdelijk) negatief effect hebben op mentaal welzijn (4-6)

(1) <https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden> (2) <https://www.rivm.nl/documenten/anderhalve-meter-afstand-houden-en-drukke-vermijden> (3) <https://www.nature.com/articles/s41598-022-05270-3> (4-6) o.a. Jin et al., 2021; Nkire et al., 2021; Daly et al., 2021; Rutherford et al., 2021. (7) <https://www.rivm.nl/documenten/langetermiinaanpak-van-coronabeleid-voorkeur-van-burgers-en-maatschappelijk-middenveld> (8) <https://www.rivm.nl/documenten/handreiking-gedragskader-sectorplannen> (9) <https://dera.ioe.ac.uk/38459/1/covid-19-support-study-experiences-compliance-self-isolation.pdf>

Specifieke gegevens maatregelen

- **Mondkapjes:**

- Onduidelijk waarom wel in het vliegtuig en niet bijv in het OV of publieke binnenruimtes is
- Over mondkapjes in vliegtuig hebben we geen draagvlak data, wel in publieke binnenruimtes en OV. In een scenario studie begin 2022 scoorde het draagvlak voor mondkapjesplicht in publieke binnenruimtes en OV als 'middelmatig' (2, zie slide 3))
- Sociale norm (en mogelijk verplichting en handhaving) en perceptie effectiviteit zijn wschl belangrijk bij invoering

- **Thuiswerken:**

- Een aanzienlijk deel van de mensen kan niet thuiswerken (altijd zo geweest maar dit name toe naarmate de pandemie langer duurde) (1)
- Draagvlak voor thuiswerken bij opleving is vrij hoog in scenario studie (mrt 2022) (2)
- Volledig/veel thuiswerken kan bijdragen aan verminderd fysiek en mentaal welzijn bij een deel van de werknemers (3-5)

(1) <https://www.rivm.nl/gedragsonderzoek/maatregelen-welbevinden/naleven-gedragsregels>

(2) <https://www.rivm.nl/documenten/langetermijnaanpak-van-coronabeleid-voorkeur-van-burgers-en-maatschappelijk-middenveld>

(3) <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7934324/> (4) https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ppc.12847?casa_token=-qYJu_3zW70AAAAA%3AhonbqPvn8t4yOTFOPj56fv1Jkk6FBbXU2xdllocl_vksgdFRjYjg7U9PU-vk3CaHuRmKvhaEdJSI7k4utg (5) <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2020.597619/full>